

Barne-, ungdoms-
og familiedirektoratet

Trygge foreldre - bedre oppvekst: Presentasjon av International Child Development Programme (ICDP)

Ålesund, 15. november 2017
Grete Flakk, seniorrådgiver

Utfordringer i foreldrerollen – foreldre med innvandrerbakgrunn

- Usikre på norske verdier
- Nedvurdering av egen omsorgspraksis og egne verdier
- Redd for at det offentlige griper inn i familiens sfære
- Barna tilpasser seg språk, verdier og væremåte før foreldrene
- Foreldrenes respekt og status blir svekket
- Mange foreldre bærer med seg traumer og vanskelige erfaringer fra
  - livet i opprinnelseslandet
  - reisen
  - asylperioden
- Mange opplever fortsatt usikkerhet i integreringsfasen: nytt sted, vanskelig økonomi, usikkerhet mht jobb etc

Og: mange av barna har også opplevd mye vanskelig – og har dermed ekstra omsorgsbehov...

Overordnede målsettinger

- Forebygge psykososiale problemer blant barn og unge gjennom å støtte og styrke foreldre og andre omsorgsgivere i deres omsorgsrolle
- Gjennom det universelle tilbudet fange opp de foreldrene som har større utfordringer enn andre
- For familier med minoritetsbakgrunn: bygge bro mellom familienes tradisjonelle verdier og tradisjoner i barneoppdragelse og norske verdier og tradisjoner

Målsettinger – International Child Development Programme (ICDP)

- Fremme positiv oppfatning av og holdning til barnet
- Fremme omsorgsgiverens oppfatning av seg selv som kompetent og mestrende
- Påvirke omsorgsgiverens forståelse av hvor viktig samhandlingen mellom omsorgsgiveren og barnet er for barnets utvikling

Viktige prinsipper i ICDP

- Ressursorientert – fokus på mestring
- Bevisstgjørende metodikk – hente fram ”taus kunnskap” - myndiggjøring
- Skaper arenaer for omsorgsgivere der de kan utveksle erfaringer – gruppebasert metodikk
- Kan tilpasses bruk på ulike arenaer, i ulike kulturelle kontekster og for ulike aldersgrupper

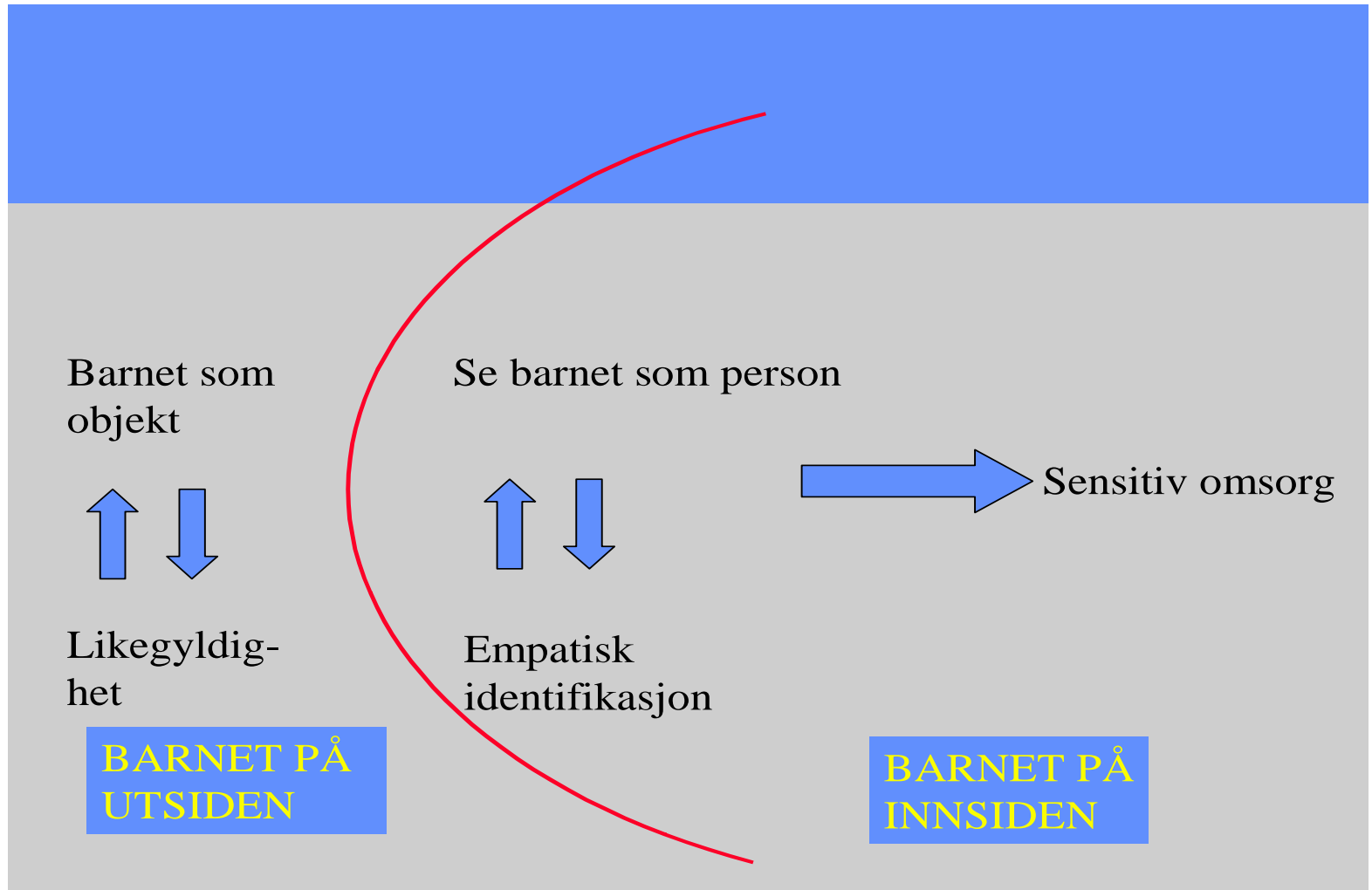
Bygger på tre pilarer

- Omsorgsgivers oppfatning av barnet er avgjørende for den omsorgen barnet får
- Det er tre dialoger som er grunnleggende for at barn skal utvikle seg optimalt; den emosjonelle, den meningssskapende/utvidende og den regulerende dialogen
- Veiledning av foreldre kan best skje ved å aktivere, bevisstgjøre og understøtte foreldrenes positive praksis, i stedet for å pådytte regler og påbud som kan virke fremmedgjørende

Omsorgsgivers oppfatning av barnet – nøkkelen til god omsorg

- Se barnet som person og medmenneske
- Empatisk identifikasjon
- Positive og negative merkelapper

Sonen for nærhet

Hva tror du dette barnet føler?

Buadir, 15.11.17

De tre samspillsdialogene

- Den emosjonelle dialogen (barnets behov for tilknytning, omsorg, "trygg base")
- Den meningsskapende og utvidende dialogen (barnets behov for læring og intellektuell utvikling)
- Den regulerende dialogen (barnets behov for hjelp til selvkontroll, blant annet av atferd)

Den emosjonelle dialogen

- 1. Vis positive følelser, vis at du er glad i barnet
- 2. Juster deg til barnet og følg dets initiativ
- 3. Etabler en følelsesmessig dialog med barnet
- 4. Gi ros og anerkjennelse for det barnet klarer å gjøre

Den meningssskapende og utvidende dialogen

- 5. Hjelp barnet til å samle oppmerksomheten sin, slik at dere har felles opplevelse av det som er rundt dere
- 6. Gi mening til det barnet opplever av omverdenen ved å beskrive det dere opplever sammen og ved å vise følelser og entusiasme
- 7. Utdyp og gi forklaringer når du opplever noe sammen med barnet

Den regulerende dialogen

- 8. Hjelp barnet å kontrollere seg selv ved å sette grenser for det på en positiv måte: ved å lede det, vise positive alternativer og ved å planlegge sammen

Bevisstgjørende / sensitiviserende metodikk

- Gi omsorgsgiverne støtte i forhold til det som fungerer
- Hjelpe omsorgsgiverne til å finne sin egen "tause" kunnskap
- Styrke omsorgsgivernes selvtillit og tro på egen kompetanse
- Styrke omsorgsgivernes egne problemløsende evner

Bevisstgjøring gjennom

- Aktivering av omsorgsgiverne
  - Arbeid i grupper
  - Bevisstgjørende spørsmål
  - Samtale om 8 tema for godt samspill
  - Eksemplifisering av tema
  - Analyse av bilder eller video-opptak
  - Ulike oppgaver, for eksempel knyttet til egne barndomsopplevelser eller tidligere opplevelser med barnet
  - Hjemmeoppgaver

Hvorfor sensitivisering?

- Myndiggjøring i motsetning til avhengighet
- Unngå fremmedgjøring
- Endring av atferd skjer ikke ved passiv mottakelse av informasjon, men gjennom egenaktivitet: observasjon, eksemplifisering, utprøving

Veileders rolle

- Være ikke-ekspert – utgangspunkt at foreldrene er likeverdige samarbeids- og samtalepartnere
- Etablere tillitsfull kontakt – bygge allianse
- Ta utgangspunkt i foreldrenes behov for veiledning
- Aktivere foreldrene
- Stille bevisstgjørende spørsmål i stedet for å gi de rette svarene
- Fremme kommunikasjonen i gruppen – være "et skritt bak" som gruppeleder
- Supplere med informasjon når det er ønskelig
- Gi forslag til løsninger som kan prøves ut – etter at gruppemedlemmene har sagt sitt
- Støtte foreldrene, kommentere positivt fungerende praksis

De vanskelige temaene

- Kommer ofte av seg selv i de gruppene der det er aktuelt
- Bruk av vold i barneoppdragelsen tas uansett opp av veilederne
- Veilederne skolerer til å tåle å stå i de vanskelige temaene og å gi rom for refleksjon og ettertanke

Hva sier foreldrene?

- *Jeg har lært meg å ta det med ro. Jeg er ny her, kanskje jeg gjør feil, men jeg er roligere nå.*
- *Jeg lærte fra andre at jeg ikke er alene*
- *Jeg setter grenser for barnet mitt på en annen måte nå*
- *Man lærte ikke å bli forelder, for det er man alltid i hjertet. Men vi lærte mye om barn og om Norge.*
- *Jeg har bedre kontakt med barna mine nå*
- *Jeg har også skjont at man kan lære av barna faktisk*
- *Etter kurset begynte jeg å skjønne mine barn*
- *Kjærligheten i familien har vokst*
- *Jeg har bedre kommunikasjon med partneren min om barna*

Evaluering av ICDP – universell del

Hovedfunn i den generelle befolkningen:

- 82,6 % av foreldrene opplevde endringer hos seg selv: Mer bevisste, forklarer mer, er mer tålmodige, er tryggere i omsorgsrollen
- 55,6 % opplevde endringer i familien: Vennligere atmosfære i familien, økt bevissthet om samhandling
- 39,6 % opplevde endringer hos barnet: i hovedsak har barna bedre humør og er roligere, bedre atmosfære, færre konflikter og bedre samarbeid

Evaluering av ICDP – urdotalende mødre

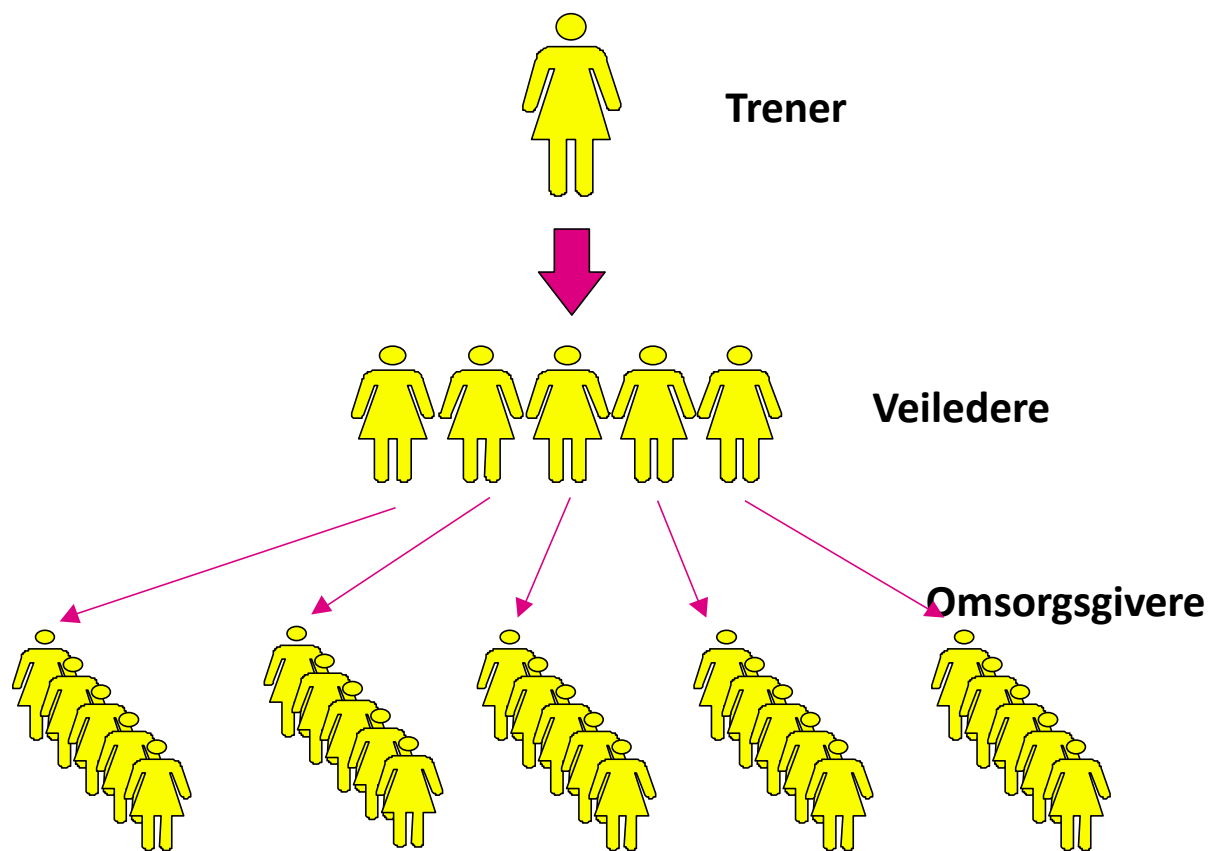
- Endringer i holdning til å kommunisere med barnet
- Mer positiv grensesetting med forklaringer
- Mer oppmerksomhet til barna og tid til å leke med dem, aktivitetene med barna var mer interaktive
- Bedret omsorgsgiver – barn relasjon
- Lavere skåre på eget sinne og bekymring
- Bedre kontroll over egne emosjonelle reaksjoner
- Mødrene oppfattet at barna ble roligere, gladere og mer samarbeidsvillige

ICDP tilpasset ulike målgrupper

- Egen minoritetsversjon
- Foreldre til barn med funksjonsnedsettelse
- Foreldre i kriminalomsorgen
- Foreldre i asylmottak
- Som forebyggende tiltak mot radikaliserings og voldelig ekstremisme/foreldre til ungdom som strever

Struktur for implementering

Ulike nivå i implementeringen

Veiledere:

- Ansatte i kommunale tjenester:
  - Helsestasjon
  - Skolehelsetjeneste
  - Barneverntjeneste
  - Sosialtjeneste
  - PPT
  - Skole / SFO
  - Barnehage
  - Familiesentre/forebyggende enheter
  - Flyktningetjeneste
  - Introduksjonsprogrammet for nyankomne flyktninger

Trenere:

- Ansatte i statlige tjenester:
  - Utvalgte familievernkontor. På Sunnmøre:
Familievernkontoret i Ålesund,
anne.lovise.lovas@bufetat.no
  - Ansatte i noen større kommuner
  - Ansatte ved noen høyskoler/universitet

Viktige forutsetninger for å lykkes i kommunen

- Forankre arbeidet godt i ledelsen og helst i kommunens planer for det forebyggende arbeidet
- Sette av nok tid til opplæring – og ikke minst videreføring
- Ha en konkret plan for bruken av kompetansen etter endt sertifisering
- Bra med samarbeid på tvers av tjenester – flere veiledere å spille på
- Velge ut en som koordinerer arbeidet

Krav til sertifisering

- Veileder standardversjonen
  - 3 x 2 dager teoretisk og praktisk opplæring
  - Videoopptak av eget samspill med barn
  - Selvtrening – drive gruppe av omsorgsgivere, minimum 8 møter
  - Loggføring av selvtrening
  - 2 dager veiledning i løpet av selvtreningen
- Veileder minoritetsversjonen
  - 3 x 2 dager teoretisk og praktisk opplæring
  - Videoopptak av eget samspill med barn
  - Selvtrening – drive gruppe av omsorgsgivere, minimum 12 møter, norsk og minoritetsspråklig veileder sammen
  - Loggføring av selvtrening
  - 3 dager veiledning i løpet av selvtreningen

Vil du vite mer?

- www.bufdir.no/foreldrerettleiing/
- Kontakt grete.flakk@bufdir.no for oversendelse av artikler og/eller rapporter fra evaluering av programmet

Takk for oppmerksomheten